

1. Het geloof is uit het gehoor

Aandacht!

Zoals de titel van dit boek al laat zien, ben ik mij er heel goed van bewust dat luisteren níét meevalt. Daarvoor zijn allerlei oorzaken aan te wijzen. In het volgende hoofdstuk ga ik daar uitvoeriger op in. Verwacht daarbij geen zuur betoog over 'wat jongeren allemaal niet doen of wat ze verkeerd doen!' Ik ga er bij het nadenken over het luisteren naar de preek simpelweg van uit dat er voor jongeren bepaalde hindernissen kunnen zijn. Of we dat nu leuk vinden of niet. Misschien vind je het moeilijk om naar gesproken woorden te luisteren zonder dat je er wat bij ziet. Het kan ook zijn dat je het moeilijk vindt om ergens langere tijd je aandacht bij te houden. Veel mensen vandaag de dag worden snel en makkelijk afgeleid. Het is wel goed om na te gaan óf we daar wat aan kunnen doen en, zo ja, hóé we daar wat aan kunnen doen. Want ... ik ben ervan overtuigd dat er wat aan te doen is! We hoeven ons zeker niet neer te leggen bij het feit dat luisteren niet meevalt. Ik spreek nogal eens mensen die dat denken. In de trant van: 'Mensen kunnen tegenwoordig nu eenmaal niet meer luisteren; het is onvermijdelijk en het is onomkeerbaar ...' Toch lijkt mij dat niet. Goed luisteren is misschien

niet gemakkelijk; maar het is wel degelijk mogelijk. Ook luisteren kun je léren.

Waarom is goed luisteren naar de preek belangrijk?
Voordat we allerlei praktische problemen en vragen van dichtbij gaan bekijken, moeten we er in deze paragraaf eerst bij stilstaan *waarom* goed luisteren naar de preek zo belangrijk is. Je kunt zelfs zeggen dat het noodzakelijk is! Dat komt omdat de prediking zelf door God geboden is. De Heere wil dat Zijn Woord gepreekt wordt. Het is geen uitvinding van mensen. Was dat wel het geval, dan zouden we misschien in onze tijd liever op andere manieren de Bijbelse boodschap doorgeven. De preek is echter niet maar *een vorm* van presenteren te midden van zoveel andere mogelijke vormen. De Heere Zelf heeft nadrukkelijk bevolen dat het Evangelie *gepreekt* moet worden (Mar. 16:15). Zo doet Hij Zijn werk onder, aan en in mensen. Daarom is goed luisteren zo nodig! Denk ook aan de bekende woorden van Paulus, waaraan de titel van dit hoofdstuk ontleend is: 'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods' (Rom. 10:17).

God van het Woord

Het woord of het spreken van God is van beslissende betekenis. Dat blijkt de hele Bijbel door. Het spreken van God is heel bijzonder. Het is zo anders dan het spreken van mensen. Zijn spreken is met kracht geladen. Door Zijn woorden laat de Heere

Zich gelden. Je weet waarschijnlijk wel dat in de taal van het Oude Testament 'woord' in een aantal gevallen ook met 'daad' vertaald kan worden. Dat geldt in het bijzonder van *Gods* spreken. Door Zijn spreken, handelt Hij. Hij stelt een daad, Hij schept. De Heere is de God van het Woord.

Voorbeelden uit het Oude Testament

We laten het oog op enkele duidelijke voorbeelden vallen. Ik denk aan de geschiedenissen van Abram. Uit hem zal het volk van God voortkomen. Het begin van de geschiedenissen van de aartsvader zijn wat dat betreft tegelijk het begin van de geschiedenis van Israël. Waarmee begint het allemaal in zijn leven? In Genesis 12 vers 1 lezen we: 'De HEERE nu had tot Abram gezegd: Ga gij uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis, naar het land dat Ik u wijzen zal.' Dit woord van de Heere brengt een grote verandering in Abrams leven teweeg. En dat zal ook zo blijven. Keer op keer lezen we in de Bijbel dat het woord van de Heere tot hem 'geschiedt' (Gen. 15:1). Het is door Zijn woord dat de Heere Abram roept, leidt en leert. Uiteraard kunnen we nog verder terugbladeren in de Bijbel. Denk eens aan het allereerste begin: De schepping. De Heere schiep alles uit het niets door ... te spreken! Zoals Psalm 33 zingt: 'Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door de Geest Zijns monds al hun heir. (...) Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er' (vs.6, 9).

Rode draad

Dit spreken van de Heere is als een rode draad door het Oude Testament. Ook de Torah is het woord van de Heere. De Tien Geboden heten ook eigenlijk de 'Tien Woorden' (Ex. 34:28). En wie denkt niet aan al de profeten die de woorden van God in zo heel verschillende tijden en omstandigheden gesproken hebben? Ze mochten nadrukkelijk niets anders spreken dan het woord dat de Heere hun opdroeg. Ik laat het in dit verband bij één duidelijk voorbeeld. In Jeremia 7 vers 1 lezen we: 'Het woord dat tot Jeremia geschied is van de HEERE ...' En wat staat de profeet vervolgens te doen? Vers 2 vervolgt: 'Sta in de poort van des HEEREN huis, en roep aldaar dit woord uit, en zeg: Hoort des HEEREN woord, o gans Juda!'

Voorbeelden uit het Nieuwe Testament

Die rode draad vinden we echter ook terug in het Nieuwe Testament. Uiteraard denk ik daarbij in de eerste plaats aan de Heere Jezus, Gods Zoon. Hij wordt hét Woord genoemd! Hij is het vleesgeworden Woord. Lees Johannes 1 maar. Waar het nu vooral om gaat, is dat Hij tijdens Zijn omwandeling op aarde steeds bezig was met het onderwijzen van mensen. Op bijna elke bladzijde van de evangeliën zijn we er getuige van hoe Hij tot ouderen en jongeren sprak! Hij leerde hen. En Zijn spreken was anders dan van andere mensen. In Mattheüs 7 lezen we: 'En het is geschied, als Jezus deze woorden geëindigd had, dat de scharen zich

ontzetten over Zijn leer; want Hij leerde hen als macht hebbende, en niet als de Schriftgeleerden.' De mensen merkten dat er bijzondere macht, dat er bijzonder gezag van Jezus' woorden uitging. Het is niet moeilijk te begrijpen waarom. Hij is immers de Zoon van God.

Woorden en tekenen

Misschien denk je bij jezelf: Ja maar ... de Heere Jezus sprak niet alleen door woorden, Hij deed ook wonderen! Dat is inderdaad zo. Uit Zijn woorden én uit Zijn werken bleek Zijn Koningschap. Let erop dat de wonderen vaak aangeduid worden als *tekenen*. De wonderen die de Heere Jezus deed, waren tekenen van Zijn Koninkrijk en van Zijn Koningschap. Het waren tekenen van het heil dat Hij bewerkt. Je kunt het daarom ook wel zo zien, dat de wonderen Zijn woorden bevestigden. Later in de Bijbel vinden we dat ook terug. Bijvoorbeeld als de apostelen, nadat de Heere Jezus ten hemel is gevaren, uitgaan om het Evangelie te verkondigen. We lezen dan: 'En zij uitgegaan zijnde, predikten overal, en de Heere wrocht mede en bevestigde het Woord door tekenen die daarop volgden. Amen' (Mar. 16:20).

Door Woord en Geest

Trouwens, ook als we de apostelen op de voet volgen, ontdekken we dat het altijd weer het gepredikte Woord is waardoor de Heere Zijn werk doet. Ze verkondigen het Evangelie, in Jeruzalem,

in Judea en Samaria, tot de einden van de aarde. In Handelingen 16 krijgen we prachtig te zien hoe de Heilige Geest zondaren roept tot geloof en bekering en de gemeente sticht. In dat hoofdstuk beschrijft Lukas – de schrijver van het Bijbelboek Handelingen – hoe Paulus in de stad Filippi komt. Op de sabbat ontmoet hij er buiten de stad, bij de rivier, een aantal vrouwen. Zij waren daar samengekomen; de plaats stond bekend als een plaats waar men samenkwam om te bidden. Deze vrouwen vormen Paulus' gehoor. Hij spreekt tot hen de woorden Gods. 'En een zekere vrouw met name Lydia, een purperverkoopster, van de stad Thyatira, die God diende, hoorde ons; welker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd' (Hand. 16:14).

En zo gaat het in de tijd van de apostelen maar door. Door het Woord doet de Heilige Geest Zijn werk en gaat Hij Zijn weg. In datzelfde boek Handelingen komen we daarvoor een aantal keren een heel mooie uitdrukking tegen. Als in het zesde hoofdstuk beschreven wordt dat er in Jeruzalem velen tot kennis van de Heere komen, drukt Lukas zich als volgt uit: 'En het Woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en een grote schare der priesteren werd het geloof gehoorzaam' (vs. 7). Later lezen we over de stad Efeze iets dergelijks. Ook daar legt het Woord van God op een bijzondere wijze beslag op de mensen. De Heilige Geest laat er de Bijbelschrijver over noteren: 'Alzo wies het Woord des Heeren

met macht en nam de overhand' (Hand. 19:20). Het Woord van God 'wies'. Dat betekent dat het Woord van God toenam. Zoals de tekst uit het 19e hoofdstuk mooi laat zien: Het Woord nam de overhand. Zo deed – en zo doet! – de Heilige Geest Zijn werk onder zondaren, aan zondaren en in zondaren.

De prediking

Op één woord uit het Nieuwe Testament wil ik je in dit verband nog wijzen. Het betreft een woord van Paulus dat hij noteerde in zijn brief aan Titus. In de eerste verzen van die brief schrijft de apostel over het heil dat God beloofd heeft 'vóór de tijden der eeuwen, maar geopenbaard heeft te zijner tijd, namelijk Zijn Woord, door de prediking die mij toebetrouwd is' (Tit. 1:2-3). Zoals je ziet, heeft de Heere het heil dat Hij beloofd heeft op Zijn tijd bekendgemaakt. Paulus vat dat samen met behulp van de uitdrukking: 'Zijn Woord'. En dat Woord geschiedt door de prediking! De sprekende God maakt Zichzelf bekend.

Ik hoop dat het voorafgaande je duidelijk heeft gemaakt, dat de God van de Bijbel de God van het Woord is. Hij scheidt én Hij herscheidt door middel van Zijn Woord. Hij werkt door te spreken. Je kunt in dat opzicht ook nog een bepaalde voortgang in de Heilige Schrift ontdekken. In het Oude Testament was er de dienst van de tabernakel en van de tempel. Er werden dieren geslacht en offers gebracht. Dat was een *zichtbare* prediking van het werk van Christus! Toen Hij aan het kruis hét offer

gebracht had, was de tijd van de oudtestamentische offers voorgoed voorbij. De zichtbare prediking van de offerdienst, en alles wat erbij behoorde, was verleden tijd. Het Woord van God is nu hét middel waardoor de Heere mensen onderwijst. Het geloof is uit het gehoor! In het Nieuwe Testament hebben we nog wel twee sacramenten: De Heilige Doop en het Heilig Avondmaal. Van deze tekenen gaat ook een zichtbare prediking uit! Echter ze zijn gegeven *bij* het Woord, om dat Woord 'te betekenen en te verzegelen'. Het Woord gaat altijd vooraf en voorop.

Horen naar het Woord

In het licht van de dingen die we tot nu tot bedacht hebben, is het wel duidelijk waarom Paulus het woord van God aanduidt als een 'kracht van God' (1 Kor. 1:18). Het Woord dankt zijn zegenrijke uitwerking aan Hem. De Heere is het Die de deur opent, waardoor het Woord zijn goddelijke, reddende werk kan doen (Kol. 4:3). Het Woord is dan ook een middel in Zijn handen. Het is niet een macht in de handen van mensen. Het Woord werkt niet vanzelfsprekend, maar dankzij Gods ingrijpen. Dat is ook de reden dat het Woord door niets en niemand tegen te houden is. Het doet wat God behaagt (Jes. 55:11)!

Passief

Degene die het Woord hoort, is dan ook wat dat betreft *passief*. Hij of zij ondergaat het. Dat is een

Bijbelse lijn, die we zeker niet over het hoofd moeten zien. Petrus en Jakobus wijzen daar nadrukkelijk op. Zo schrijft de laatste bijvoorbeeld over God de Vader: 'Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid ...' (Jak. 1:18). En ook Petrus houdt zijn lezers vóór dat zij wedergeboren zijn 'niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord van God' (1 Petr. 1:23). Het Woord is dus ook het middel waardoor de Heilige Geest de wedergeboorte voltrekt. Daar is een mens passief in; net zoals je dat bent bij de geboorte. Je *wordt* wedergeboren, net zoals je geboren *wordt*. Om die reden brengt de Bijbel Gods verkiezing ter sprake als het stille geheim achter de menselijke daad van het aannemen van het Woord. Als een mens het Woord Gods aanneemt, wordt daarin de verkiende genade van de Heere zichtbaar. Andersom komt de verwerping aan het licht in het ongeloof (1 Petr. 2:8).

Niet afwachten!

Het 'aannemen van het Woord' of het 'geloven van het Woord' is daarom hetzelfde als 'in beslag genomen worden' door het Woord. Daarom is het verwerpen of het verstoten van dat Woord ook zo ernstig: Het is verzet tegen de genade! Wie zich echter door het Woord laat gezeggen of overwinnen, vindt het leven. Het Woord brengt je tot Hem, Die hét Woord is!

Betekent dit niet dat je in de kerk – onder de predi-

king – dan maar moet afwachten óf er wat gebeurt en tót er wat gebeurt? Zeker niet! Dat een zondaar het wonder van de wedergeboorte ondergaat, betekent niet dat we een afwachtende houding zouden mogen aannemen onder de prediking. *Afwachten* is vleeselijk, zondig. *Verwachten* is geestelijk. Je moet het eigenlijk precies omkeren. Juist omdat de Heere zulke heerlijke wonderen doet door de prediking van Zijn Woord mogen wij wel met de meeste inspanning en verwachting luisteren! Zou de uitwerking van het Woord afhangen van de welsprekendheid van de predikant, of van zijn overtuigingskracht, dan zou het een hopeloze zaak zijn. Maar nu heeft de Heere Zelf de prediking van Zijn Woord aangewezen als hét middel waardoor Hij Zijn werk doet. En daarom doet het gepredikte Woord ook altijd wat: of tot voordeel of tot oordeel. Je hoort het nooit vrijblijvend.

Gods zorg

Trouwens, besef je wel hoe bijzonder het is dat je onder de prediking mag zitten? Dat is niet zomaar. Dat is nog minder toevallig. Dat is Gods zorg. Dat is ook al een vorm van verkiezen. God heeft je onder Zijn Woord gebracht. Niet om daar jezelf bezig te houden met de vraag of je een verkorene bent en intussen je oor af te wenden van het Woord. Wat zou dát erg zijn! Nee, het is juist door middel van dat Woord dat de Heere Zijn werk doet. En Zijn boodschap aan jouw en mijn adres is dat wij ons zullen bekeren. Dat betekent dat je voor de Heere

door de knieën gaat, belijdend wie je bent en wie je bent geweest voor Hem: Een vijand. Tegelijk vol verwachting van Gods Zoon, Die Hij Zelf in de prediking je aan het hart legt: 'Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb; hoort Hem!' (Matth. 17:5)

Bekeer je!

Als de Heere het woord tot ons richt – en dat is wat in de prediking gebeurt! – dan wil Hij dat wij Zijn woorden zullen horen en bewaren (Luk. 8:15). De belijdenis van de kerk zegt, zo zullen we aan het slot van dit hoofdstuk nog zien, dat de belofte van het Evangelie – dat eenieder die in de gekruisigde Christus gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe – aan ons wordt verkondigd 'met bevel van geloof en bekering'. Als de prediking tot ons komt, komt het bevel tot ons dat wij moeten geloven en ons moeten bekeren! Dan is elke vorm van afwachten uit den boze!

Misschien denk je: Ja maar, ik kan me toch niet bekeren?! Die ontdekking doe je dan inderdaad. Maar je ontdekt nog meer. Namelijk dat de Heere dat óók weet. En ... dat Hij juist laat verkondigen dat zalig worden geheel en al *Zijn* werk is! En dat Hij – door Zijn Woord – juist dat schenkt en werkt, wat jou en mij ontbreekt. De Heere vraagt van zondaren juist om dát nu in vertrouwen geheel aan Hem over te laten! Hij roept zondaren door de prediking met klem op om zich met hun last van zonden en wonden alleen op Hem te verlaten.

En Hij laat hen met klem en kracht betuigen, door de prediking, dat Hij Zijn Woord waarmaakt. Om Jezus' wil. Als dat geen goede boodschap is!

Horen en bewaren

Wat betekent het om dat Woord 'te horen en te bewaren'? Horen naar het Woord in de diepe zin betekent dat je het Woord 'horig' bent. Dat wil zeggen: Gehoorzaam! We zeggen ook wel eens: Het betekent dat je buigt voor dat Woord. Of: Het betekent dat je van harte 'Amen' zegt op het Woord. Let wel, het Woord dat je veroordeelt, maar óók het Woord dat je vrijspreekt; het Woord dat je vermaant, maar óók het Woord dat je vertroost. Dan krijgt de Heere het dus werkelijk voor het zeggen in je leven!

Wat zegt de belijdenis?

In dit eerste hoofdstuk hoort ook een korte verkenning van de belijdenis thuis. Wie zo'n verkenning pleegt, zal het meteen opvallen dat ook onze belijdenis uitdrukking geeft aan het geweldige belang van het Woord van God.

Nederlandse Geloofsblijdenis

Ik denk om te beginnen aan artikel 2 van de *Nederlandse Geloofsblijdenis*. Dit artikel gaat over de twee manieren waarop wij kennis van God krijgen. Het eerste wat genoemd wordt, is 'de schepping, onderhouding en regering der gehele wereld'. Je weet vermoedelijk al dat we dat ook

wel aanduiden als 'de algemene openbaring'. De kennis van God die wij op deze manier verkrijgen, is niet genoeg tot behoud. Daarvoor zijn wij op Gods 'bijzondere openbaring' aangewezen. Dat is de tweede manier waarop wij kennis van de Heere kunnen krijgen. En daar gaat het in dit verband met name om. In artikel 2 staat: 'Ten tweede, geeft Hij Zichzelf ons nog klaarder [duidelijker] en volkomener te kennen door Zijn heilig en goddelijk Woord, te weten, zo veel als ons van node is in dit leven, tot Zijn eer, en de zaligheid der Zijnen.' Ook hier wordt, op grond van de Schrift zelf, de noodzakelijkheid van het Woord van God beleden.

Heidelbergse Catechismus

In de *Catechismus* komen we dezelfde accenten tegen. Zo legt bijvoorbeeld Zondag 21 uit dat Christus uit het hele menselijke geslacht 'door Zijn Geest en Woord' Zijn Kerk vergadert, haar beschermt en onderhoudt. Dat woordpaar kom je trouwens vaker tegen in de *Catechismus*. In één adem gaat het vaak over het Woord en de Heilige Geest. Het is ook heel belangrijk om die twee bij elkaar te houden! De Heilige Geest is de Auteur van het Woord en Hij doet Zijn werk door het Woord. Dat kenmerkt ook echt geestelijk leven. Als mensen schermen met het Woord zonder de Heilige Geest dienen ze een dode letter. Als mensen zich beroepen op de Geest buiten het Woord om of zelfs tegen het Woord in, dan zijn ze op drift geraakt. Hoe geestdriftig zij ook op ons over-

komen. Wat is echter het gebed van een christen? Zondag 48 zegt het zo: 'Regeer ons alzo door Uw Woord en Geest, dat wij ons hoe langer hoe meer aan U onderwerpen ...'

Sleutels van het hemelrijk

Met het oog op het luisteren naar de preek is met name dat wat we vinden in Zondag 31 van de *Catechismus* van groot belang. Deze Zondag gaat over de sleutels van het hemelrijk. Een van die twee sleutels is de 'verkondiging van het Heilig Evangelie', de prediking dus. Stel je voor: Als het Evangelie gepreekt wordt, gaat de deur van het hemelrijk open en dicht! Dat maakt het geweldige belang, maar ook de geweldige ernst van de prediking uit. En je begrijpt wel hoe dringend het dan is, dat we scherp luisteren naar dat gepredikte Woord! Het zegt genoeg dat de *Nederlandse Geloofsbelijdenis* de 'reine predikatie van het Evangelie' als eerste kenmerk noemt van de ware Kerk (art. 29).

Hoe moeten we dat zien, dat door de prediking van het Evangelie het hemelrijk geopend en gesloten wordt? Eenvoudig gezegd komt het erop neer dat wie het verkondigde Evangelie gelovig aanneemt, vergeving van zonden ontvangt. Voor deze hoorder gaat de deur van het hemelrijk open! Wie zich echter niet bekeert, wordt in de prediking aangezegd dat de toorn van God op hem blijft. Voor deze hoorder gaat de deur van het hemelrijk dicht: Hij sluit zichzelf door zijn ongeloof buiten. Je ziet:

Geloven of niet geloven, je van harte bekeren tot de Heere of je niet bekeren tot Hem, het Woord met een waar geloof aannemen of het Woord verwerpen maakt een geweldig verschil. Het verschil van leven of dood, van binnen of buiten.

Dordtse Leerregels

Dat is precies ook de toon die de *Dordtse Leerregels* aanslaan. In hoofdstuk 1.3 wordt beleden dat God in Zijn goedertierenheid verkondigers van de 'zeer blijde boodschap' zendt om mensen tot bekering en het geloof in Christus te roepen. Aansluitend daarop zegt dan 1.4: 'Die dit Evangelie niet geloven, op die blijft de toorn Gods. Maar die het aannemen, en de Zaligmaker Jezus met een waarachtig en levend geloof omhelzen, die worden door Hem van de toorn van God en van het verderf verlost en met het eeuwige leven begiftigd.' De *Dordtse Leerregels* spreken hier dezelfde gedachte uit als Zondag 31 van de *Catechismus* doet.

Bevel van geloof en bekering

De *Dordtse Leerregels* beklemtonen de ernst en de klem van de prediking ook nog op een andere manier. In hoofdstuk 2.5 wordt uitgelegd dat in de prediking aan eenieder die het hoort zonder onderscheid de belofte van de zaligheid in Christus wordt verkondigd, 'met bevel van bekering en geloof'. Je zou dus kunnen zeggen dat elke hoorder met twee woorden wordt aangesproken. Jij ook. Tot jou komt de belofte van het Evangelie. Deze

belofte wordt echter altijd vergezeld van het bevel van bekering en geloof. De woorden 'belofte' en 'bevel' maken heel duidelijk dat je nooit vrijblijvend een preek kunt aanhoren. Het komt op *horen* aan! En horen wil zeggen: Gehoorzamen!

Houd dat steeds voor ogen. Een preek is geen toespraak. Een preek is aanspraak. De Heere Zelf spreekt je aan! Later in dit boek denken we nog wel dieper na over de betekenis van deze dingen. Voor nu is het van belang te beseffen dat je onder een preek nooit mag denken: Het gaat mij niet aan. Nee, God spréékt je aan! En de Heere meent wat Hij zegt. Dat werken de *Dordtse Leerregels* verder uit in hoofdstuk 3 en 4. In paragraaf 8 horen we: 'Doch zovelen als er door het Evangelie geroepen worden, die worden ernstig geroepen. Want God betoont ernstig en waarachtig in Zijn Woord, wat Hem aangenaam is; namelijk dat de geroepenen tot Hem komen. Hij belooft ook met ernst allen, die tot Hem komen en geloven, de rust der zielen en het eeuwige leven.' Het valt je wel op, denk ik, dat in dit stukje herhaaldelijk het woordje 'ernst' of 'ernstig' gebruikt wordt. Dat laat zien dat de *Leerregels* jou en mij dit echt op het hart willen drukken! Als het Woord gepreekt wordt, is het de Heere ernst! Wie dat beseft, kan toch niet onderuitgezakt onder de preek zitten, met een half oor luisteren of geen acht slaan op wat er gezegd wordt?!

God is nooit de Schuldige

Natuurlijk wisten onze vaders zelf ook dat dat in de kerk wel gebeurt. En dat is verdrietig genoeg. In het volgende artikel (art. 9) leggen ze dat ook uit. Er zijn er die, zorgeloos als ze zijn, het Woord in de wind slaan. Anderen nemen het wel aan, maar niet in het binnenste van hun hart. Ook zijn er bij wie het zaad van het Woord verstikt wordt door de zorgen van het leven en wereldzin. Precies zoals de gelijkenis van het zaad laat zien (Matth. 13:1-9, 18-23). De *Leerregels* hechten er wel veel waarde aan om uit te leggen dat wanneer iemand in ongelof geen gehoor geeft aan het gepredikte Woord, dat niet aan het Woord ligt of aan de God van het Woord. Dat is enkel te wijten aan het harde hart van ons, zondaren.

Gods genade

Dat is ook de reden dat in artikel 10 uit hoofdstuk 3 en 4 wordt uitgelegd dat wanneer iemand wel komt – op de roep van het Evangelie – en zich wel bekeert, dat niet toegeschreven mag worden aan die mens zelf. Integendeel. Het is Gods genade die schittert in de bekering van zo'n zondaar! Daarvoor komt alleen de Heere alle eer toe. Elke ware christen kan je dat vertellen en zal je dat bevestigen. Wanneer hij of zij omziet en terugdenkt aan de tijd dat de Heere hem of haar trok uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht, dan zal altijd de verwondering overblijven: 'De Heere was me te sterk ... *Hij* was het Die me riep, trok en leidde ...!'

Tegendraads

Op grond van de Bijbel en de belijdenis van de kerk blijkt de prediking van het Woord heel belangrijk te zijn. De Heere Zelf heeft Zijn oog op de prediking laten vallen! Hij heeft de prediking als instrument gekozen, om door middel daarvan Zijn werk te doen. Het is dan ook geen vraag óf het belangrijk is dat wij goed naar dat gepredikte Woord luisteren. Integendeel. Dat is van levensbelang! Als het Evangelie gepreekt wordt, gaat de deur van het hemelrijk immers open ... en dicht!

Goed leren luisteren?!

Maar dat betekent wel dat we met elkaar moeten nadenken over de vraag hoe je goed kunt leren luisteren. En als je dat werkelijk probeert te doen, is het misschien toch goed om na te denken over de vraag hoe je nog béter kunt leren luisteren. Als de prediking van zo groot belang is met het oog op ons dagelijks leven en met het oog op het eeuwige leven, dan kunnen we ons dus niet neerleggen bij het feit dat mensen van nu meer moeite lijken te hebben met luisteren naar een preek dan vroeger. Soms wordt dat wel gedacht en gezegd. Je hoort weleens beweren: 'Mensen hebben er tegenwoordig nu eenmaal meer moeite mee om hun concentratie vast te houden en langere tijd te luisteren dan voorheen, dus ... moeten we de preken daar maar naar aanpassen.' Dat lijkt mij niet. Ik erken zeker dat mensen meer moeite hebben om hun aandacht bij gesproken woorden te houden.

Dat betekent ook dat de prediker daar op enige manier rekening mee kan en moet houden.

Toch is de plaats van de prediking in het hart van de eredienst onopgeefbaar. De oplossing kan daarom niet liggen in het minder preken of veel korter preken. Dat is de weg van de minste weerstand. Hier ligt een opgave voor de prediker. Hier ligt echter ook een opgave voor de hoorder. Namelijk om zich te *oefenen* in luisteren. Dat kost misschien heel wat inspanning. Vergis je echter niet in wat het je oplevert! Daar gaan we in het vervolg van het boek verder over nadenken. Niet heel trendy misschien. Eerder tegendraads. Maar ... luisteren kún je leren!